

מצוקה קיומית

מצוקת הדיור מלווה את הציבור החרדי משחר ימיו, אך בשנה האחרונה היא שברה שיאים של ממש. שוק הנדל"ן בישראל רותח והמחירים מזנקים בעשרות אחוזים לשנה. בערים החרדיות שבהן הביקוש לדירות גבוה בהרבה מהממוצע, המצב מחמיר אף יותר. כל שנה מתחננים לפי הנתונים כעשרת אלפים זוגות צעירים, הביקוש עולה וההיצע נמוך. לפי מומחה הנדל"ן אוהד דנוס, לשעבר יו"ר איגוד השמאים בישראל, הביקוש הגבוה בקרב הציבור החרדי לצד ההיצע הנמוך גורמים לעלייה חדה במחירים בערים החרדיות, החורגת מעליית המחירים הממוצעת בישראל באופן ניכר ומסמלת מצוקת דיור של ממש במגזר. כך למשל בעיר בני ברק, הידועה כעיר הצפופה בישראל, מחיר ממוצע לדירת ארבעה חדרים גבוה בכרבע מיליון שקל יותר מאשר הממוצע הארצי

בדרך כלל רגילים לראות היאחזויות שנאלה הנבנות על ידי נערי גבעות, אך לא הפעם. הפעם עמדו בראש היוזמה אברכים חרדיים שהגיעו מכל רחבי הארץ, לצד בחורי ישיבה מתפרח עד בני ברק ומירושלים עד אלעד - כולם בחליפות שחורות וחולצות לבנות. היישוב נקרא 'דרך אמונה' על שמו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי ז"ע, שהלך לעולמו לפני כחצי שנה.

מזרח גוש עציון, על גבעה גבוהה הסמוכה ליישוב מיצד נראה באחד מהימים המהבילים מחוזה מפתיע. גבעת הטרשים הזו, המכונה בשפת אנשי היישוב מיצד 'גבעת הטילים', היא על דרך כלל שוממת וריקה, כאשר מידי פעם חולף בה בדואי עם צאנו, אך באותו בוקר צץ לו בין לילה יישוב חדש עם חשמל ומים. בנקודה הוקמו אחד עשר מבנים עראיים מעץ ולצדם מגדל מים וצנרת, כך גם אוהל רחב ידיים כבית מדרש בו התקיימו שיעורי תורה ותפילות.

על דרך כלל רגילים לראות היאחזויות שכאלה הנבנות על ידי נערי גבעות, אך לא הפעם. הפעם עמדו בראש היוזמה אברכים חרדיים שהגיעו מכל רחבי הארץ, לצד בחורי ישיבה מתפרח עד בני ברק ומירושלים עד אלעד - כולם בחליפות שחורות וחולצות לבנות. היישוב נקרא 'דרך אמונה' על שמו של מרן שר התורה הגר"ח

קנייבסקי ז"ע, שהלך לעולמו לפני כחצי שנה. "עשינו הכנות רבות לקראת הקמת היישוב", מסביר ל'בקהילה' אחד מראשי היוזמה החדשה, הרב משה דוד רוטמן, מרבני היישוב הסמוך מיצד. "גייסנו סכומי כסף נכבדים לצורך כך והשקענו רבות כדי שיהיה מדובר ביישוב לכל דבר, עם חשמל, מים זורמים ובית מדרש, התארגנו לכך שהמקום יעמוד כמה שיותר זמן". היישוב החדש שנבנה בחטף על אדמות מדינה החזיק מעמד כמה ימים טובים. ביום הראשון הגיע לבקר את המקום קצין צה"ל שהופתע מהיישוב החדש שנבנה לו מתחת לאף. "אמרנו לו שמדובר במחנה קיץ. מדובר היה בתקדים של ממש, שכן עד כה לא הוקם יישוב חרדי למהדרין כולו באדמת מדינה.

"לאחר שההיאחזות נחשפה, היא קיבלה תהודה רבה וביקורים של שרים וח"כים מהימין. גם חלק מהח"כים החרדים, בעיקר מש"ס", אומר הרב רוטמן, "תמכו ברעיון". אלא שאז הגיע צה"ל במלוא כליו הכבדים וכוחות מג"ב התנפלו על היישוב ופינו אותו בכח. "היה לנו משא ומתן ממושך עם צה"ל", מספר הרב רוטמן. "תחילה הציעו שנעבור ממבני עץ לאהלים. הסכמנו בתנאי שצה"ל יתחייב שלא להרוס את האהלים שהרי אין טעם להרוס את מבני העץ אם גם את האהלים בסוף יפנו. לאחר מ"מ ממושך ובהוראת שר הביטחון בני גנץ המקום פונה, אבל זה לא הסוף של המאבק הזה", אומר הרב רוטמן, "זו רק תחילתו, קבענו עובדה. היה יישוב, היישוב התקיים והוא ישוב ויקום אחרי שקבענו עובדות. זה יקרה". התקדים הזה מראה קודם כל שמשוה משתנה בציבור החרדי, שמצוקת הדיור מביאה אותו למעשים שכמוהם לא ידע מעולם.

עיר שוליים, המחירים המריאו בעקבות מצוקה שדומה שאין לה תקדים. בשל המחירים, לקנות היום דירה במדינת ישראל זו משימה כמעט בלתי אפשרית, מה שמהווה בעיה מספר אחת של הציבור החרדי.

אחת הטענות הקשות של העוסקים בתחום היא אולת היד הקשה של ראשי המפלגות החרדיות, שלא השכילו ליוזם ולדחוף למען תוכניות למגור החרדי, כאשר עסקני דיור מדברים על כישלון חמור ומתמשך של נציגי הציבור החרדים בנושא.

ניקה לדוגמה את שפיר - עיר הסמוכה לקריית גת, בה קיים פוטנציאל של עשרות אלפי יחידות דיור, אשר לכאורה יכלו להעניק פתרון למגור החרדי. אך כאשר שר הבינוי והשיכון זאב אלקין נכנס לתפקידו הוא ייעד את העיר לאוכלוסייה הכללית.

"דיברתי אתך", אומר אחד מעסקני הדיור, "והוא אמר לי, 'מה אתם רוצים? עשרים שנה הנציגים של המפלגות החרדיות היו בקואליציה ולא עשו דבר בקשר לעיר הזו, לא קידמו אותה, לא דאגו שתוקדש למגור החרדי. אז מה הם רוצים עתה, שאני אדאג לציבור החרדי? אני צריך לדאוג למגור שלי, נכנסתי לתפקידי כדי לסייע לכלל תושבי ישראל. מה לעשות שהנציגים שלכם לא עשו את תפקידם?"

המחדל הפוליטי גדול

הרב אורי זלזניק, אחד העוסקים בדבר, זועק: "מדוע ראשי המפלגות החרדיות לא דרשו את משרד השיכון? מדוע לא הפכו עולמות ולא הביאו את הממשלה להכריז על תוכנית חירום ובניית עיר חדשה? משבר הדיור מתפוצץ לכולנו בפנים ברמה שקשה לטפל בה והמצב רק מחמיר. ראשי המפלגות החרדיות", הוא ממשיך וטוען, "העדיפו תפקידים כמו יו"ר ועדת הכספים וכדומה. הם העדיפו להתעסק בתקציב לישיבות ולאברכים מאשר בדיוור. גם אם הצליחו להשיג לאברך מאה שקל נוספים לחודש, זה כאין וכאפס לעומת עלות הדירה המתייקרת. תקנה אחת טובה וחיונית בעניין הדיור שווה יותר מכל הקמחא דפסחא שתתן למשפחה החרדית במשך עשרות שנים. ראשי המפלגות החרדיות העדיפו לעסוק בעניינים שוליים וחסרי חשיבות שיביאו כותרות לעיתון, במקום לעסוק במצוקת הדיור".

גם היום, ברקע הבחירות מחד והמצוקה הגוברת מאידך, מנסים הרב זלזניק ושורת מומחי דיור לנסות ולהעלות את הנושא לראש סדר היום. "ביקרנו אצל רבים מגדולי ישראל וראשי הישיבות שהסכימו שזו הבעיה מספר אחת כיום של הציבור החרדי", הוא אומר.

גם ח"כ יעקב אשר נרתם לעניין והתריע על כך מספר פעמים במהלך השנה האחרונה: "כאשר

"ראשי המפלגות החרדיות העדיפו להתעסק בתקציב לישיבות ולאברכים מאשר בדיוור. גם אם הצליחו להשיג לאברך מאה שקל נוספים לחודש, זה כאין וכאפס לעומת עלות הדירה המתייקרת. תקנה אחת טובה וחיונית בעניין הדיור שווה יותר מכל הקמחא דפסחא שתתן למשפחה החרדית במשך עשרות שנים"

בישראל. גם העיר בית שמש, שבעבר הייתה תקוות הזוגות הצעירים במגור, רשמה נתוני עליות חריגות ובחציון האחרון בלבד עלה מחיר דירת ארבעה חדרים בעיר בסכום של 150 אלף שקלים בממוצע - עלייה של לא פחות מ-10 אחוז. לפי הנתונים חסרים כבר היום עשרות אלפי דירות לזוגות הצעירים, כאשר בעוד עשור צפוי להיות מחסור של מאה אלף יחידות דיור במגור החרדי. "מדובר במחסור בסדר גודל של עיר בגודל מודיעין או נתניה", אומר אחד המומחים עימם דיברנו. "חייבים תוכנית מידית ומהירה לקראת העתיד, אבל אין כזו תוכנית באופק. אין שכונות חרדיות חדשות ויש קושי רב בקידום תוכניות התחדשות עירונית".

אם בעבר היו פתרונות בפריפריה כמו עפולה, טבריה, הר יונה וקריית גת, היום המחירים בערים הללו המריאו אף הם בשל המחסור מול הביקוש הגבוה. אפילו בעיר כמו עמנואל, שבעבר הייתה

אין יעדים ואין מספיק תכנון מצד הממשלה, מדובר בהדרה הלכה למעשה. העיר שפיר אמורה הייתה לייצר פתרון מידי של עשרת אלפים יחידות דיור, אך היא ירדה מהפרק. בערים דוגמת אשקלון ובאר שבע - אין הקצאה לשכונות חרדיות. בכל מקום שיש בנינו מסיבי עם הסכמי גג - המדינה חייבת להקצות כ-15% מתוך סך הדירות המתוכננות עבור המגזר החרדי."

"יש בעניין הזה אפליה חמורה נגד המגזר החרדי", מוסיף הרב זלזניק, "אין חשיבה סדורה ושיטתית עבור פתרונות דיור לציבור החרדי ברשויות. יש במשרד השיכון מחלקה ייעודית לציבור הערבי עם תקציב של למעלה ממיליארד שקל לקידום נושא הדיור במגזר. לחרדים מוקצה הרבה פחות. מה זה אם לא מחדל נוסף של הנציגים שלנו?"

כרגע הפתרון היחיד המסתמן הוא העיר כסיף בנגב, שהקמתה אושרה, אבל זה לא מספיק. "אנו זקוקים למספר ערים חרדיות בעשור הקרוב. אנו זקוקים לערים רבות בגודל של קרית ספר, אבל איפה תמצא להן מקום?", הוא נאנח.

ובכן, יש שטוענים וביניהם הרב רוטמן, שהפתרון נמצא ממש ממול. מדובר בפיל גדול שאיש לא מדבר עליו. הוא היווה פתרון למגזר החרדי בעבר עם ערים גדולות כמו מודיעין עילית וביתר עילית ואין סיבה שלא ישוב לשם: יהודה ושומרון.

"לאחר שנישאתי, מספר הרב רוטמן, "חיפשנו מקום מגורים. המחירים של הדיור בירושלים היו גבוהים מאוד ולא באו בחשבון, כמו כן רצינו להגיע למקום שבו להתיישבות שלנו תהיה משמעות. כך הגענו למיצד."

מיצד קמה תחת השם אֶסְפֶּר על ידי עולים מארצות הברית, מברזיל, מדרום אפריקה ומצרפת, שלמדו בישיבת התפוצות בירושלים, בראשות רב המקום ומראשי ישיבת התפוצות הרב ישראל גולדשטיין. השם 'אספר' מקורו בבאר אספר, בה חנו המכבים בעת המרד ביוונים, המזוהה עם ח'רבת זפרן הסמוכה. אך במועצת גוש עציין כינו את היישוב 'מיצד שמעון', על שם שמעון החשמונאי, וכך נותר השם. היישוב הזה קם לצד היישוב מעלה עמוס, שהוקם על ידי קבוצת אברכים מישיבת אש התורה.

מיצד שוכן בין בית לחם לחברון והוא היישוב הדרום-מזרחי ביותר בתחום המועצה האזורית. "הנוף מפה מדהים", אומר הרב רוטמן, "ביום יפה ניתן לראות מפה מגשר המיתרים שבירושלים מצפון ועד ערד בדרום, ומחברון במערב ועד אזור עין גדי ממזרח. עם הזמן הלך היישוב וצמח ונוסדה בו ישיבת 'נחלת יאיר', בראשות הרב יצחק לופוליאנסקי, בנו של ראש עיריית ירושלים לשעבר אורי לופוליאנסקי.

בזמן שהרב רוטמן הגיע ליישוב, הוא היה עדיין קטן ונידח יחסית. "אמרו על היישוב שלנו שזה בסוף העולם שמאלה", הוא אומר, "כי היה צריך לנסוע אל היישוב בכביש ישר מאזור הר חומה וגילה, ואז שמאלה, עד למיצד."

מאז הלך היישוב וצמח עם פרויקטים רבים שהגדילו אותו. היו אלה פרויקטים של עשרות מבנים צמודי קרקע שכבר אזלו וכיום נבנה פרויקט נוסף של דירות. מספר המשפחות זינק, אך מצוקת הדיור הגיעה למרבה העניין גם ליישוב הקטן, וכיום המחירים ביישוב המריאו והפכו להיות קשים להשגה לזוגות צעירים. דא עקא והממשלה לא מאשרת דירות ופרויקטים חדשים, מה שגרם גם למחירים ביהודה ושומרון לזנק.

למרבה העניין, למרות עצירת הבנייה בשטחי יהודה ושומרון ליהודים, אצל השכנים הערבים הסיפור אחר לגמרי. שם בונים ללא הכרה, ללא גבול וללא כל פחד.

"אנו רואים", מספר הרב רוטמן, "איך לידינו הערבים בונים ובונים ואיש לא מעיר להם. הם סוללים כבישים ובונים שכונות שלמות ללא התחשבות. יש את משפחת שללאדה החמאסניקית מאזור חברון שהגיעה להר ממולנו. הם עלו

לפני 15 שנה ומאז זורקים אבנים על כל מי שמגיע לבקר בשמורת הטבע הסמוכה. יש צווי הריסה לכל המבנים שלהם, שחלקם על אדמות מדינה, ואף אחד מהצווים לא יושם בכל התקופה הזו. בינתיים הם גדלים ובונים עוד ועוד, בעוד שלנו היהודים אין איפה לגור."

מלחמה על שטחי C

בעת החתימה על הסכמי אוסלו חולקו שטחי יהודה ושומרון לאזורי שליטה שונים, כאשר שטחי סי נמצאים בשליטה ביטחונית ואזרחית ישראלית וכוללים כ-60% משטחי יהודה, שומרון ומזרח ירושלים, בהם חיים כיום כחצי מיליון יהודים.

מאז חתימת הסכם אוסלו מבצעים הפלסטינים פעולות חד צדדיות בשטח ואף גיבשו תוכנית הקרויה 'תוכנית פי'אד', עליה הכריז ראש הממשלה הפלסטינית בעבר סלאם פי'אד, שמטרתה: הקמה בפועל של מדינה פלסטינית. במסגרת התוכנית פועלת הרשות הפלסטינית בצורה מסודרת להשתלטות על שטחים נרחבים על ידי בנייה מאסיבית ובלתי חוקית, כולל בתוך שמורות טבע, אתרים ארכיאולוגיים וגנים לאומיים, במטרה להשתלט עליהם. היא גם פורצת דרכים וכבישים ושולחת חקלאים לעבד את השטחים תוך קבלת סיוע ממדינות אירופיות. הפלסטינים מחזיקים משרד ממשלתי שפועל בהתאם לתוכנית. המשרד מפקח על הפעילות בשטח, ממפה אותו לצרכיו, מכין תוכניות עבודה ונהנה מתקציב שנתי של 32 מיליון דולר, ומתקציב חיצוני נוסף מארגונים בינלאומיים המגיע למאות מיליוני דולרים.

לפי עמותת רגבים העוקבת אחר הנעשה בשטח, הנתונים בלתי נתפסים. הבנייה הבלתי חוקית הפלסטינית מתפרסת היום על שטח של 95,200 דונמים. בשטח זה נבנו 72,274 אלף מבנים בלתי חוקיים. כל מבנה בלתי חוקי שזכה תופס בממוצע כ-1.3 דונם. זה לא כולל את מה שעושים הפלסטינים בתוך היישובים הקיימים שלהם.

הבנייה הבלתי חוקית הפלסטינית גדולה בהרבה מכל הבנייה הישראלית שבנו כל ממשלות ישראל לדורותיהן, כאשר השטח שבנו היהודים ביהודה ושומרון אינו מגיע לחצי מהיקף הבנייה הפלסטינית ההולכת ומתרחבת מדי יום. בכל יום נוספים לשטח כשבעה מבנים חדשים בממוצע. כל מבנה כזה יושב, כך לפי נתוני רגבים, על שטח גדול מדונם.

כיום שר הביטחון בני גנץ דומה שאף מקדם ומסייע לתוכנית, כחלק מתפיסת עולם של העברת השטחים לידי הערבים, בעודו רודף בחמת זעם כל רמז של היאחזות יהודית. לעובדות הללו תרומה מהותית להחמרת מצוקת הדיור. במרכז הארץ אין עתודות קרקע, וזלת אלה שביהודה ושומרון ומזרח ירושלים, שם ממתניות גבעות ריקות עד אין ספור. עצירת ההתרחבות מזרחה היא זו שתורמה למצוקת הדיור.

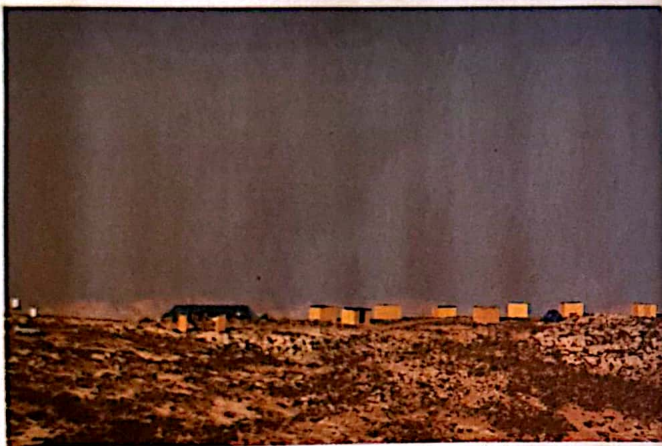
המצוקה הירושלמית

המחשה של ממש ניתן לראות במה שקורה בירושלים. "הבה נדמיין את ירושלים ללא רמות, נווה יעקב, רמת שלמה, רמת אשכול ועוד", אומר לנו אחד מעסקני הדיור, "בלי השכונות האלה, ירושלים נחתכת לחצי. מה שמתוף לכל השכונות הללו הוא שכולן במזרח העיר וכולן שכונות חרדיות. ירושלים צמחה מזרחה ולולא זה לא היה לחרדים היכן לגור בירושלים. היום זה נעצר. אין יותר צמיחה מזרחה, אז מה הפלא שאין איפה לגור בירושלים?"

אחד משטחי העתודה הגדולים של עוטף ירושלים הוא השטח הקרוי מברשת אדומים, הידוע יותר בשמו E1. זהו שטח בן 12 קילומטר רבועים בין ירושלים למעלה אדומים, שסופח לגבולות המוניציפליים של הערים היהודיות. זהו שטח שאינו מיושב ורק מחכה לאלקוס של עשרות אלפי דירות במרחק הליכה כמעט מירושלים. אך כל מה שיש בו היום הוא מטה מחוז ש"ש של משטרת ישראל וכמה התנחלויות של בדואים. למעשה, לפני שנים רבות ייעדה ישראל את השטח לבניית שכונות מגורים ופרויקטים נוספים שייצרו רצף התיישבות ישראלי בין מעלה אדומים לירושלים. ראש הממשלה דאז יצחק רבין אישר את התוכנית והורה לשר השיכון

"בארבע וחצי לכנות בוקר הם נעמדו על ההר מולנו והאירו עלינו בפנסים הרכבים. בחמש לכנות בוקר הגיעו כוחות מג"ב ויס"מ. דיברתי עם המפקד וביקשתי שיתנו לנו שעה להתארגן, אך הם הסכימו לתת לנו רק חצי שעה. פינינו את המקום בשקט, אבל מבחינתנו זו הייתה רק יריית פתיחה"

שליטה על כל השטח. המאחז עומד על תילו

שהתעניינו. הגיעה משפחה עם תשעה ילדים, משפחה עם תינוק כבן חודשיים ועוד. לאחר מכן היינו זקוקים לתרומה של כמה עשרות אלפי שקלים", הוא מספר, "ונענינו בהתלהבות רבה. מאות בחורי ישיבה התגייסו לסייע לנו.

"תכננו הכל בצורה מאוד מסודרת", הוא מוסיף. "ריכזנו את כל מה שהכנו מראש בתחומי היישוב ובאישון ליל הבאנו לגבעה את כל מה שהיה צריך ותוך שעות היישוב קם. צה"ל היה בהלם", הוא מספר. "כמה שעות קודם סייר במקום ג"פ צבאי ולא היה כלום. שעות אחר כך כבר היה יישוב".

אולם כאמור, לאחר כמה ימים התרחש הפינוי. "בארבע וחצי לפנות בוקר הם נעמדו על ההר מולנו והאירו עלינו בפנסים הרכבים. בחמש לפנות בוקר הגיעו כוחות מג"ב ויס"מ. דיברתי עם המפקד וביקשתי שיתנו לנו שעה להתארגן, אך הם הסכימו לתת לנו רק חצי שעה. פינינו את המקום בשקט, אבל זה לא הסוף. מבחינתנו זו הייתה יריית פתיחה מוצלחת והניסיון למד שאם מתקשים - בסוף מצליחים. בעזרת השם יש לנו תוכניות ליישובים נוספים".

האם נראה כעת שורת ניסיונות לכבוש אדמות מדינה ולהעפיל אל ההר? עם מצוקה והשתוללות מחירים כמו שחווים כיום זוגות צעירים, לא נראית ברירה אחרת. האופציות כעת: להיחנק במחסנים מעופשים, או לכבוש את ההר.

בנימין בן אלעזר להתחיל בעבודות לשכונת מגורים במקום. עיריית מעלה אדומים תכננה בנייה מאסיבית בשטח ואף החלו עבודות חשיתית לשכונה, אך הליכי התכנון והבנייה הופסקו לאחר זמן קצר בגלל לחץ בינלאומי. בעניין הזה אשם בנימין נתניהו לא פחות מכל ראשי הממשלה מהשמאל. אך בעוד ישראל נמנעת בשל כך מלבנות באזור ולהרחיב את ירושלים מזרחה, לפלסטינים אין בעיה לבנות שם מבנים בלתי חוקיים לא הרחק מהשטח הזה נמצאת ההתנחלות הבדואית ח'אן אל-אחמר, השוכנת על אדמות מדינה. בית המשפט העליון קבע כי המבנים במקום אינם חוקיים ואישר מספר פעמים צו הריסה נגדם. ראש הממשלה לשעבר בנימין נתניהו הודיע כי המתחם יפונה תוך זמן קצר, אך צו ההריסה לא מומש עד היום.

אבל לא מדובר רק בירושלים. כמו ירושלים, גם ההתפתחות הטבעית של גוש דן ומרכז הארץ היא מזרחה, מפתח תקווה וכפר סבא לעבר גבעות מערב השומרון. "מערבית לגוש דן ומרכז הארץ", אומר אחד העסקנים עימם שוחחנו, "יש רק ים. לשם אולי יש כאלה שחולמים לזרוק אותנו. צפונה ודרומה זו הפריפריה הרחוקה שגם כן התייקרה מאוד. מה נשאר? רק מזרחה. במזרח יש מתחמים ענקיים של אדמות מדינה, עליהן ניתן לבנות מאות אלפי יחידות דיור. המרחבים האלו יאפשרו לפתור את בעיית הדיור של מדינת ישראל", הוא אומר. "ערים כמו קריית ספר היוו פתרון. לא צריך להעמיק פנימה, ליד הקו הירוק יש די שטח, אבל זה לא קורה. נציגי הציבור החרדי מעולם לא יזמו ערים ושכונות מחוץ לגבולות הקו הירוק. מודיעין עילית, ביתר עילית וגבעת זאב הן כולם יוזמות שבאו מלמטה. מעסקנים שמצוקת הדיור הכבידה עליהם. למה לא לדרוש למשל את הרחבת קריית ספר? את הרחבת ביתר עילית? אני עצמי", הוא מעיד, "גרת' תקופה בקריית ספר והתפלאתי למה אנחנו צריכים לגור בצפיפות כה גדולה, כשמעבר לגדר יש יישובים בהם חיים אנשים בבתי צמודי קרקע.

סביר להניח שאת המדיניות הממשלתית יהיה קשה לשנות, אבל יש כאלה שהחליטו ללמוד מהערבים ולנסות לנקוט באותן שיטות, בהשתלטות של דונם ועוד דונם. "ליד היישוב אדם גבע בנימין שממזרח לירושלים", מספר לנו אחד העסקנים, "החליטו מספר אברכים להקים יישוב משלהם. הם פלשו לאדמות המדינה, בנו צריפים, הקימו קראונים, בתי מגורים ועוד. המאחז פונה מספר פעמים בעבר אולם שב והתאכלס. לאחר עקשנות רבה קיבל היישוב לאחורונה את השם 'סנה' והוסדר על ידי המדינה. היום יש לאנשים שם בית צמוד קרקע בעלות של מאה אלף שקל".

ארץ ישראל נקנית בייסורים

"אמר לי הרב רפאל קוק", אומר הרב רוטמן, "שבגלות היו לנו הרבה צרות, עוני ורדיפות, אבל מעולם לא שמענו על מצוקת דיור. לא סבלנו מכך לא בפולין, לא ברוסיה ולא במרוקו. רק כאן יש לנו מצוקה וזה בגלל שארץ ישראל נקנית בייסורים. אתה רוצה לגור פה? תתאמץ! כשראתי מה קורה במצד ושארין לחברים ולמשפחה איפה לגור, הבנתי שצריך לעשות משהו, שצריך ללמוד מהערבים שמקימים להם היאחזויות ולהקים יישוב במו ידיו, עד שהממשלה תענה אמן בעל כורחה ותתייחס למצוקת הדיור החרדית".

כך נולדה היוזמה שחציה נועדה להביא פתרון ולו חלקי למגור וחציה משמשת כמחאה שתעלה את מצוקת הדיור על סדר היום של הממשלה. "המטרה שלנו לשדר", אומר אחד המעורבים, "שאי אפשר להתעלם מאתנו ומהמצוקות שלנו, ושאי אפשר לא תמצאו לנו פתרון בשפיר, תמצאו אותנו נאבקים על גבעות השומרון". הוא גם פונה להיסטוריה הרחוקה בה תלמידי הגר"א, רבי ישראל משקלוב, רבי מנחם מנדל משקלוב שהגיעו באוניות רעועות, וכך גם תלמידי הבעש"ט, היו אלה שפרצו את החומות והתיישבו בכל מקום מחוץ לעיר העתיקה בירושלים.

כך נולד הרעיון של הקמת היאחזות החרדית. "עשינו כנס במקלט של בית כנסת בגבעת שאול. ציפינו לחמישים איש לכל היותר, אבל בסוף אנשים עמדו בחוץ ונכנסו במשמרות. הייתה כמות אדירה של משפחות